

Kvæfjord kommune

Ordføreren

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Vår dato: 08.02.2008
Vår ref: 2005/1477 - 103

Deres dato: 26.10.2007
Deres ref: 07/2419-1 HER

Saksbeh: Birger Bjørnstad
Saksbeh. tlf: 77 02 30 05

Høringsuttalelse - Sørheimutvalget: Inntektssystemet for kommunene

Det vises til Deres brev av 26.10.2007 og kommunens høringsuttalelse av 21.1.2008.

Kvæfjord formannskap har drøftet Sørheimutvalgets utredning i møte 8.2.2008. Formannskapet har i sin endelige uttalelse foretatt noen justeringer i forhold til høringsuttalelsen som ble innsendt tidligere. Formannskapets vedtak er sålydende:

Kvæfjord formannskap viser til kommunens tidligere vurdering av Borgeutvalgets rapport, jf kommunens brev til Kommunal- og regionaldepartementet av 21.2.2006. Formannskapet har drøftet Sørheimutvalgets rapport *Forslag til forbedring av overføringssystemet for kommunene* og vil med henvisning til departementets høringsbrev av 26.10.2007 uttale:

1. Om rammene for Sørheimutvalgets arbeid:
 - Utgiftsutjevningen og inntektsutjevningen bør ses i sammenheng når inntektssystemet skal vurderes. Sørheimutvalget har ikke uventet funnet det vanskelig å konkludere innenfor flere av mandatets områder, da det ikke har hatt informasjon om effekter av omleggingen av kostnadsnøklerne og utgiftsutjevningen i inntektssystemet, som KRD arbeider med.
 - Formannskapet er uenig i en betraktning om at bare inntektsutjevningen defineres å være av *politisk karakter*. Når utgiftsutjevningen i inntektssystemet av KRD ikke vurderes som et element egnet for politisk behandling, bygges det opp et skinn av større grad av objektivitet enn det reelt sett er grunnlag for.
 - Borgeutvalget utførte flere beregninger som betyr en forbedring i forhold til det forrige inntektssystemutvalget. Formannskapet mener derfor at også innspill fra Borgeutvalget bør følges opp av KRD, i åpen høring av gjennomgangen av kostnadsnøklerne og utgiftsutjevningen i inntektssystemet.
2. Om skatteandelen av kommunenes inntekter:
 - Skatteinntektene er ulikt fordelt mellom landets kommuner. Hensynet til små inntektsforskjeller tilsier derfor en lav skatteandel.

- I inntektssystemets fordelingsmodell bør derfor andelen av rammetilskuddet holdes uendret eller økes, på bekostning av andelen av skatteinntekter. Fordelingen av vekst i skatteinntektene fra et år til en annen vil på denne måten også slå mer positivt ut for skattesvake kommuner.

3. Om inntektsutjevningens utforming:

- Borgeutvalget foreslo at inntektsutjevningen burde skje i forhold til prognostiserte og ikke faktiske skatteinntekter. Dette bør videreføres. Det vil fjerne problemer knyttet til stabilitet i inntektene og gir mer forutsigbare driftsvilkår for kommunale tjenester.
- Sørheimutvalgets forslag om å øke den symmetriske inntektsutjevningen fra 55 til 60 prosent er utilstrekkelig. For at alle kommunene skal kunne gi et nokså likt tjenestetilbud må ambisjonsnivået for inntektsutjevningen være høy. Den symmetriske inntektsutjevningen bør derfor økes til 75 prosent.
- Kommuner med skatteinntekter under 90 prosent av landsgjennomsnittet, bør ytterligere kompenseres med 95 prosent av differansen mellom egne skatteinntekter og 90 prosent av landsgjennomsnittet.

4. Om selskapsskatten som kommunal skatt:

- Formannskapet støtter Sørheimutvalgets forslag om at selskapsskatten avvikles som kommunal inntekt.
- Selskapsskatten er ulikt fordelt mellom kommunene og kan dessuten ha store variasjoner fra ett år til et annet. Selskapsskatten er derfor lite egnet til å finansiere viktige velferdstilbud. Stabilitet i tjenestetilbudet over tid justert for befolkningsutviklingen må vektlegges.
- Betraktingen om selskapsskatt som insentiv for lokal næringsutvikling er mest en politisk vurdering uten faglig forankring og kan oppfattes som en undervurdering av det lokalpolitiske engasjement.

5. Om regionalpolitisk begrunnede tilskudd innenfor inntektssystemet:

- Forslagene om å samle regionaltilskuddet, Nord-Norgetilskuddet og deler av skjønnsmidlene i et nytt distriktpolitisk tilskudd fordrer en nærmere vurdering. Formannskapet tiltrer vurderingen fra Fylkesmannen i Troms om at *en slik dramatisk omfordeling av kommunerammen vil forringe tjenestetilbudet i utsatte distriktskommuner og undergrave regionalpolitiske målsettinger som det er bred enighet om.*
- Kommunene i tiltakssonen i Nord-Troms foreslås i fordelingen av det nye distriktpolitiske tilskuddet å få samme status som Finnmarkskommunene. Det er ikke behov for noen ny tilskuddsordning for å gjennomføre en slik endring. Det vil ha mindre omfordelingseffekter om kommunene i tiltakssonen for Nord-Troms behandles som Finnmarkskommunene, også når det gjelder Nord-Norgetilskuddet.

6. Om behovet for egne tilskudd til vekst- og fraflyttingskommuner:

- Vekstkommuner har høye investeringsutgifter, men det er ikke dokumentert at de har høyere kapitalkostnader enn andre kommuner. Dette gir derfor ikke grunnlag for å etablere et særskilt tilskudd til vekstkommuner.
- Det virker spesielt at Sørheimutvalget ikke har drøftet om det bør tas spesielle hensyn til kommuner med sterk fraflytting. Høye kapitalkostnader kan være et større problem for slike kommuner enn for vekstkommunene, fordi kommuner med befolkningsnedgang vil finne det vanskelig å redusere realkapitalen i takt med fallende innbyggertall.

- Formannskapet viser til at det er etablert ordninger for kommuner med store befolkningsendringer i våre naboland, der inntektssystemene har fokus på ordninger rettet mot kommuner med befolkningsnedgang. Det norske inntektssystemet bør også etablere ordninger som bedre ivaretar kommuner med nedgang i folketallet.

7. Om størrelsen på skjønnsmidlene:

- Norge har en krevende geografi og kommunestruktur. Desentralisering av oppgaver har gjennom mange år vært omfattende. De underliggende forhold som begrunnet et betydelig skjønnstilskudd er så langt ikke vesentlig endret. Skjønnsmidlene bør som et utgangspunkt opprettholdes på dagens nivå, da dette delvis kan møte det mangfold av utfordringer som kostnadsnøkler og vekter i en modell for utgifts- og inntektsutjevning ikke fullt ut kan fange opp.
- Formannskapet oppfatter likevel at innføringen av et inntektsgarantitilskudd delvis kan kompensere for deler av de forhold som nå ivaretas av skjønnsmidlene, og viser i denne sammenheng til sin høringsuttalelse i tilknytning til Borgeutvalget om *at deler av dagens skjønnstilskudd kan avvikles, da overgangsproblemer ved endringer i inntektssystemet bør håndteres innenfor det nye inntektsgarantitilskuddet.*

8. Om oppdatering av befolkningstall:

- Dagens ordning med oppdatering av befolkningstall ved beregning av innbyggertilskudd og utgiftsutjevning gir for liten forutsigbarhet. Kommuner som får betydelig reduksjon i overføringene, kan vanskelig tilpasse utgiftene i løpet av samme budsjettår.
- Hensynet til et enkelt inntektssystem tilsier at oppdateringen av befolkningstall i beregningen av utgiftsbehov bør avvikles. Telledato bør heller ikke flyttes til 1.juli slik Sørheimutvalget foreslår, men holdes til siste årsskifte.
- Sørheimutvalgets anbefaling om å opprettholde oppdateringen av innbyggertallet ved beregningen av inntektsutjevningen støttes. Dette ivaretar vekstkommunenes behov for rask kompensasjon for nye innbyggere.

9. Om overgangsordningen:

- Formannskapet støtter forslaget om et inntektsgarantitilskuddet til erstatning for dagens uoversiktlige overgangsordning og som også omfatter oppgaveendringer, endringer i inntektssystemet (herunder kriterieverdiene) og innlemming (eller uttrekk) av øremerkede tilskudd i rammetilskuddet. Både forslaget fra Borgeutvalget og forslaget fra Sørheimutvalget vil på mer treffsikkert vis skjerme mot betydelige inntektsreduksjoner for kommuner med store endringer i befolkningssammensetningen, og dermed gi bedre handlingsrom for endring, omstilling og nedbygging av de lokale velferdstjenestene.

10. Om andre forhold:

- Det vises til kommunestyrets tidligere vedtak og kommunens brev av 6.10.2004 til Fiskeri- og kystdepartementet om eiendomsbeskatning på installasjoner i sjø, herunder saksbehandlingsavgifter, lavere etableringsavgifter samt at kommunene bør tilkomme en grunnleie koblet til lokaliteter og volum.
- Den statlige tilskuddsordningen for ressurskrevende tjenester bør ikke knyttes til alder, men kun til behov. Formannskapet forventer at fastsetting av nivå på tilskuddsomfanget som grunnlag *for å dempe utgiftsveksten* på statens hånd, slik som det opprinnelig ble foreslått i statsbudsjettet for 2006 er en forlatt styringsform.

- KS sin gjennomgang av tilskuddsordningen koblet til lokalisering og drift av asylmottak viser at dette tilskuddet er alt for lavt i forhold til behovet og de kommunale utgiftene.
- Ved den delvise innlemmingen av vertskommunetilskuddet til kommuner med tidligere sentralinstitusjoner i inntektssystemet i 2005, henviste vertskommunesammenslutningen LVSH til at den delen som gikk inn i rammetilskuddet ikke er en fast framtidig størrelse, men vil være avhengig av kriteriesammensetning og vekting av kostnadsnøkler. Borgeutvalgets foreslag om en langt lavere vekting av kriteriet for utviklingshemmede underbygger dette og står i strid med begrunnelsen om et tilskudd som skulle skjerme vertskommunene mot utilsiktede omfordelingsvirkninger i inntektssystemet. Borgeutvalgets henvisning til at lavere vekting av kriteriet utviklingshemmede ville gi økt tilskudd til ressurskrevende tjenester, er ikke troverdig. Den delvise innlemmingen av vertskommunetilskuddet som ble gjennomført i 2005, bør derfor tilbakeføres til den opprinnelige tilskuddsordningen som ble avtalt i 2001 og ellers ved frafall kobles til Sørheimutvalgets forslag om en ny overgangsordning.

I punkt 10 ovenfor henvises det innledningsvis til kommunens brev av 6.10.2004 til Fiskeri- og kystdepartementet om eiendomsbeskatning på installasjoner i sjø. Dette vedlegges.

Med hilsen

Lillian Hessen
Ordfører